

Jeg hadde lagt meg klar, p magen, lente meg p armene, og hyre ye l inntil lpet p gevret mitt. Det var ikke store greiene, men det dugde. Jeg hadde laget det av noen gamle materialer som l igjen etter at faren min rev et vedskjul for noen r siden. Med litt svart maling ble det ikke s verst kaliber.

Vi var som ett. Jeg og gevret. Der vi l i en skyttergrav av lyng, overmodne blbr og fuktig mose som luktet sensommer.

Det var den siste dagen. Og snart var den over.

Stillheten var med meg denne kvelden. Pussig den stillheten. Den klarer aldri komme helt frem, for det er alltid ett eller annet, en rype som skriker i det fjerne, vinden som rasler gjen- nom skogen eller brket av dine egne, innerste tanker som buldrer i hodet, de aller verste minnene, som hentes frem uten at du vil det selv. Nr det ikke er noe annet tenke p.

Det var et hyt brl som rev meg ut av mine dype tanker om stillheten og skjerpet krigsinstink- tene igjen. Forskrekket hoppet jeg til, rullet bortover bakken og inn blant noen busker, mens jeg kastet blick i alle retninger. Forskte f ye p noen.

Pangduerdd!

Det var for sent. Jeg var dd. Truffet et eller annet uvisst sted. Fulltreffer mtte det i alle fall ha vrt, for n var jeg ikke mer. S jeg reiste meg opp for finne ut hvem min overmann var denne gangen.

Det var Kristoffer. Han l p en stein, hyt over de trakter jeg hadde finkjemmet med blikket. Han mtte ha klatret opp fra baksiden. Og n lo han, fr han hoppet ned og forsvant videre inn i ter- renget, p jakt etter sitt neste offer.

Det var et brutalt liv. Jeg trasket mot mteplassen, med gevret over skulderen. Den ensomme soldaten p sommerens siste dag.

Jonas satt i den gamle sofaen som hadde hatt sin storhetstid en gang p 70-tallet, og n sto den bare midt i skogen uten at noen riktig visste hvor den kom fra og nr den havnet der, p den pne plassen, p toppen av haugen vi hadde kjempet om i revis. Med gevrene vre.

Jeg husker en gang jeg dde rett foran sofaen, med hjertet i halsen, sikker p at seieren var min. Verre gikk det med Jonas, som snublet i en gammel rot, tok forlengs salto nedover en skrning og landet et halvt sekund senere med et kjttsr over venstre ye og brukket ankel. Han mtte leve resten av sommeren med krykker og tapte alle krigene. Hja. Det var litt av en dag.

N satt Jonas alene p sofaen, mens blikket var rettet mot et sted innerst i dalen vi bodde i, der solen var p vei bak fjellene, og farget himmelen vakrere enn det meste som kan tenkes. Men han nt neppe utsikten. Han var nok irritert fordi han hadde omkommet frst. Ogs p den aller siste dagen. I den aller siste kampen. Den mest nervepirrende av dem alle.

S det ble deg frst, sa jeg med en slik kameratslig litt hnlig tone og slang meg ned p den gamle og vrbitte sofaen.

Han skvatt litt. Ja. Jeg mtte pisse. Ogs kom Sigve. Bakholdsangrep.

Skittent. Veldig skittent.

Ja. Tok han deg ogs?

Nei, det var Kristoffer.

Lurer p hvem som vinner sa Jonas.

Det fikk vi nok snart vite, for et sted inne i skogen hrte vi noen som ropte pang, etterfulgt av en rekke alvorlige banneord.

Sigve kom gende ut med hendene over det blonde hodet som lyste i kveldssolen, og tett bak fulgte Kristoffer med begge gevrene rettet mot Sigves rygg. Han gliste. Han var seierherren.

De to satte seg i gresset foran oss. Det hadde pleid vre plass til alle fire i sofaen en gang i tiden, men etter som rene gikk ble det bare trangere og kleinere.

Det ble omtrent et minutt stillhet for de falne. Kristoffer, den overlegne vinneren, la seg bakover p det myke gresset, og jeg tror nok han smilte for seg selv. Det hadde vrt en bra dag. I morgen er det over, sa Sigve. Han s dyster ut der han satt, med grnske p knrne og bustete hr.

Faaen, sa Jonas. Han byde seg fremover og kldde p et tre dager gammelt myggstikk i nakken.

Det var lenge siden vi hadde begynt si den slags ord nr gamlingene vre ikke var i nrheten, men n om dagen var det knapt et disk hysj hre hvis vi gulpet opp en lekse midt p lyse dagen med barn og alt til stede.

Det var ikke gy lenger. Det var bare vanlig. For vi var ikke barn lenger. Vi skulle begynne p ungdomsskolen om noen timer.

S satt vi der i sofaen og ventet p den hellige niende timen, da det var ventet at vi skulle vende tilbake til vre hjem, svette, slitne og sultne.

Vi sa ikke noe p en stund. Det var bare Kristoffer som plutselig rettet seg opp igjen. Han sugde p et gresstr og stirret tomt foran seg.

Dere? sa han.

Han hadde straks deres oppmerksomhet.

Skal vi ikke bare rmme?

Det kom ikke noe muntlig svar med det samme. Jonas glemte myggstikket og lente ryggen inntil sofaputene. Sigve rynket p yebrynene. Selv visste jeg ikke helt hva dette sprsmlet som Kristoffer kom med innebar.

Det var ikke godt vite med ham uansett. Det var alltid han som var den frste. Det var han som hadde lagt fra seg LEGO-en frst og begynt lage vpen av gamle planker som han sa vi skulle leke krig med. Det var han som oftest omtalte lrerne med forbudte ord, gjerne i vedkommendes nrvr. Det var han som hadde vist oss hvor fascinerende ulovlig og spennende det var tenne og patte p det vi kalte sigarer, men som bare var uttrket hymuggel, stappet med mose. Det var han, skulle det vise seg, som aldri burde forlatt vr uskyldige verden.

Det merkelige var at vi alltid, uten unntak uten protester eller innspill fulgte etter, overbeviste om at det var den rette veien g. Og s langt hadde det da gtt ganske greit, bortsett fra den gangen vi brant ned halve skogen p den dyrebare haugen vr og lste oss inn i huset til Kristoffer som I like ved, mens vi, med bankende hjerter og i kollektiv stillhet, s p brannbilene og politibilene og faren som kom hjem, og det lyste i ynene hans da han sparket inn dren til huset.

Og n foreslo han, Kristoffer, at vi p et eller annet vis skulle rmme. Jeg valgte vente p de andres reaksjon.

Det var Sigve som svarte frst. Han sa: H?

Kristoffer reiste seg brtt. Han virket alltid s sikker nr han fikk en id. Han pekte mot et av de hye fjellene p den andre siden av dalen. Dit! Vi gr dit og snur ikke fr de finner oss.

Hvorfor. Det, sa jeg.

Hva har vi tape? spurte Kristoffer.

Hva har vi vinne? spurte Jonas.

Kristoffer gliste som den seierherren han snart kom til bli nr det endte med at vi tuslet mot det fjerne fjellet som vi ikke visste hva skjulte. For vi hadde bestemt oss allerede fr han spurte.

Det var bare snn det var.

Det blir skikkelig morsomt! Kristoffer begynte g. Han stoppet etter noen meter og viftet utlmodig med den ene armen. Kom da!

Jonas sukket og rettet p den tykke, beksvarte luggen sin som han var s stolt av. Jeg s p Sigve og han s p meg, ogs reiste vi oss, alle tre, helt p likt.

Kristoffer Seierherren gliste. Dere er de beste!

Vi marsjerte. Vi rømte. Hurtig. Kavet oss gjennom det tykke bladverket, gikk på en rekke over de fuktige jordene og hoppet på de gamle steinene som stakk opp av jorda ved foten av fjellet. Vi sa ikke noe. Men vi smilte. Det var ganske gøy. Rømme altså. Akkurat idet våre foreldre hadde satt i gang med skjre opp brøt og finne frem det beste kjleskapet hadde by på, mens de holdt et godt øye med nitallet på klokkene sine.

Hvorfor har vi ikke gjort dette før? spurte Kristoffer troppen sin. Hvorfor har vi alltid holdt oss i denne kjedelige dalen?

Vi visste ikke svaret på dette. Alt vi visste var at dette var en god idé.

Det gikk fremover og det gikk oppover. Det var en bratt fjellside som krevde noen klatremanøvrer her og der, men slikt var vi vant til. Snart kom vi høyt og vi kunne se hele dalen, alle husene som lå spredt langs den grusete veien der vi hadde arrangert så mange sykkelritt. Alle hjemmene våre. Der noen snart kom til bli rasende.

Det var ubeskrivelig morsomt forestille seg angsten deres.

Se her! sa Kristoffer og satte seg til rette på en stor og flat stein. Det var på tide med en liten pause. Dette er jo strø og bedre terreng enn den gamle haugen vår!

Det var ikke mye på hvordan livene våre kunne bli fornyet bare vi gikk noen hundre meter. Og vi hadde enn til gode se hva som kunne befinne seg bak dette fjellet.

Kristoffer rev opp en plante med røttene og alt så jord sprutet utover. Han begynte bite og rive i den, før han tygget og gomlet. Vi er i naturen nå, sa han. Vi må lære oss overleve.

Jonas så seg om etter noe spise han også. Men det er jo masse brød her

Kristoffer spyttet ut bladene igjen som hadde blitt til grønn grøt. Brød er for de svake. Brød er for jenter. Du må spise dette her. Masse proteiner som gir oss styrke.

Jeg var ikke så lysten på ukjente planter, men jeg oppdaget at det lå en pinne like bortenfor den flate steinen. Jeg plukket den opp. Den hadde perfekt lengde til brukes som vandrestav.

OK, sa Kristoffer. Vi må fortsette. Det er ikke lenge før de reagerer, og hvis de finner på seg i kikkerten kan vi bli oppdaget her i fjellsiden.

Vi fortsatte, jeg før min del med en praktisk vandrestav. Jeg hadde store forventninger til denne turen. Denne store rømmingen fra barndommens dal. Vi skulle jo begynne på ungdomsskolen.

Tror dere vi klarer oss til i morgen? spurte Sigve.

Selvflgelig! svarte Kristoffer. Det kommer til å ta dager før de finner oss.

Ha! Tenk hva de sier når vi ikke kommer på første skoledag! sa Jonas.

Ja, tenk. Dette tror jeg ikke har blitt gjort før. Dette er en revolusjon! erklarte Kristian. Han ropte: Vi er den siste sommerdagens seierherre!

Det høstes veldig bra ut. Nesten som på film. Jeg fikk frysninger på ryggen.

Vi gikk fortere. I vår stillhet tenkte vi nok alle på det samme: Reaksjonene. Straffene. Men det gjorde oss sterkere til sinns. Vi hadde vår rett til gjøre hva vi ville. Det var ikke noen straff som var hard nok til knekke oss.

Men det begynte jo bli sent. Jeg merket at det ble kaldt. Vi hadde verken gensere eller jakker på oss, og de svette t-skjortene gjorde at kulden virket kaldere enn den kanskje var. Jeg sa ikke noe, men jeg så at ingen av de andre smilte lenger. Vi bare fortsatte oppover mot toppen. Det var nok slik det var våre på rømmen. Det var best vende seg til det med det samme.

Plutselig stoppet de andre. Jeg så opp og ble nærmest blendet, men mest overrasket, av endelst hvitt. Det var en enorm snøskavl som hadde dannet seg i et lite skikk, og som skjult under tretoppene, hadde overlevd sommeren.

Fremover! beordret Kristoffer og besteg skavlen med den ene foten, testet om den var hard nok.

Jonas prøvde seg ogs. Kristoffer fortsatte bortover, dog litt forsiktig. Det tok ikke lang tid fr den ene foten plutselig forsvant ned i snen og han ble liggende sidelengs. Det s passe komisk ut, s jeg lo.

Faen! brlte Kristoffer. Han dro foten opp og snudde seg mot oss. Vi m finne en vei rundt.

Men skavlen hadde lokket frem en nlende stemning.

Vet ikke, jeg, sa Sigve plutselig og sparket svakt i snen med foten.

Hva er det? sa Kristoffer. Det seiersaktige gliset var borte.

Jeg er litt sulten, sa Sigve.

Sulten? Kristoffer s oppriktig sjokkert ut. Spis litt br da!

Jeg ble sulten selv. Det rumlet.

Men tenk, da, sa Sigve. Tenk s godt det hadde vrt med varm sjokolade! Og stekt ostesmrbrd. herre Jeg var en av dem som var veldig svak for smeltet ost. Det kunne sette meg helt ut av spill. Og det var det som skjedde n. Jeg ble usikker. Det var ikke gy rmme lenger.

Kan vi ikke rmme en annen gang? spurte Sigve.

Rmme en annen gang! gjentok Kristoffer. Det er ikke noen annen gang! Det er n. Eller aldri.

Vi ble stille. Alle tre. Det var vel det som var forskjellen p oss og snne som Kristoffer. Dem som fortsatte selv om det var kaldt og de var sultne og svre snskavler l i veien, selv om det nettopp hadde vrt sommer.

Skjinner dere ikke? spurte Kristoffer. Stemmen var ikke s klar og selvsikker lenger. Det er over n! Dette er det siste virkelige vi kommer til gjre.

N var det ingen av oss om var med. Dette hrtes ikke ut som en god id. Det hrtes ikke ut som en id en gang. Det hrtes mer ut som noe veldig alvorlig, mer alvorlig enn jeg klarte spekulere meg frem til. Det hrtes ikke ut som Kristoffer.

Dette er den siste dagen! sa Kristoffer. Vi er ikke barn lenger. Vi skal ikke leke flere krigsleker. Vi skal ikke sitte i den gamle rtne sofaen mer. Dette er den aller siste dagen av de siste!

Jeg skjnte ikke hva han snakket om, men det var noe som skjedde. Inni meg. Det var som om en knapp ble trykket p, et ukjent instinkt koblet seg inn, og fr jeg visste ordet av det hadde jeg sluppet staven, sprunget frem og sltt Kristoffer i ansiktet. Jeg traff kjeven, og slaget var hardt. Det fortsatte til det traff nesen.

Han laget en kort lyd, et nesten uhrlig stnn, som man gjerne gjr nr man blir overrasket og skuffet p samme tid.

Han ble stende og se ned. Snart rant det blod fra nesa. Jeg s p knyttneven min. Hvorfor i all verden hadde jeg gjort det der?

Men det fltes godt.

Jeg s p de andre. De lo ikke. De ropte ikke om mer blod. Det var visst ikke en vanlig slsskamp heller.

For da ville Kristoffer sltt tilbake. Han var ikke en som bare ble sltt og ikke gjorde noe med det. Ingen av oss var snn.

Han satte seg ned. Plukket opp en klump med hard sn og holdt den under nesa. Den ble farget rd av det mrke blodet.

Jeg flte meg drlig. Ikke drlig som syk eller uvel, men som en drlig person. Det var han som skulle sltt. Det var vi som hadde sviktet.

Ogs p den siste dagen og alt.

Jeg satte meg ned. La en hnd p skulderen hans. Sorry, sa jeg. Jeg visste ikke hva jeg drev med.

S flirte han. Det gjorde ting litt bedre, faktisk. Nei, det er jeg som skal si sorry.

Nei, sa jeg. Jeg visste ikke hva jeg gjorde. Jeg visste enn ikke verken hva jeg hadde gjort eller

hvorfor jeg gjorde det. Noen ganger kunne kroppen virkelig handle helt av seg selv. Jeg mener det, sa han. Jeg mener
Han hadde ikke ord. Jeg hadde ikke ord. Jonas og Sigve virket ogs ordlse. Det var bare snn det var.
Kristoffer reiste seg. Kom. Vi gr hjem.
Ogs skjedde det igjen. Jeg reiste meg og n snakket jeg uten noen slags planlegging heller. Nei! Vi fortsetter! Det er n eller aldri. Kom igjen, Kristoffer. Jeg mente det ikke. . .
Men han gikk ned fra skavlen. Snudde seg snn halvveis, s liksom i min retning, men ikke rett p meg. Kom. Det er ikke noe poeng i rmme.
Men kroppen min ville ikke gi seg. Nei! Det er for sent snu!
Nei. Vi er ferdige n.
Jeg ble stende, selv om jeg visste at det var sant. Det var ikke gy lenger.
Han kastet vandrestaven til meg, og jeg tok imot uten nle. S gikk jeg ned fra skavlen jeg ogs. Og vi snudde. Alt skjedde av seg selv, som om det fantes innlrte regler for hvordan man oppfrte seg nr et rmningsforsk blir besluttet avbrutt. Sigve og Jonas frst. Jeg og Kristoffer etter. Vi sa ikke noe p veien ned, som gikk adskillig fortere enn oppoverturen. Vi hoppet ikke p steinene, og prvde unng de verste sledammene p jordene. Vi gikk ikke opp p haugen vr, men rundt. Jeg kastet et blick p sofaen. Der vi hadde sittet s mange ganger. Der vi hadde skapt s mange minner og senere gjenfortalt dem.
Vi kom rundt haugen. Huset til Kristoffer l der. Utenfor sto bilene til foreldrene vre. Og foran dem sto fire par med fedre og mdre. De s p oss mens vi kom mot dem. Ikke glade. Alvorlige i ansiktene. Ikke overrasket. Som om de hadde ventet at vi ville gi opp. At vi alltid ville vende tilbake, selv om viseren gikk langt forbi nitallet.
Jonas og Sigve snudde seg mot meg og Kristoffer. De smilte. Jeg smilte. Jeg s p Kristoffer, og han smilte han ogs, med strknet blod under nesa. Vi lo. Vi lo hyt. De siste solstrlene skinte p ansiktene vre fr solen ble slukt av fjellene, og dalen ble lagt i et kaldt mrke.
Vi gjorde mye gy etter dette. Ting vi aldri hadde forestilt oss at vi skulle gjre. Men det var ikke det samme som fr.
Den dagen var den siste. Vi rmte aldri igjen.